6

नं॰ र॰ २५

भुवनदीपिका

नं॰ २

ॐश्रीगणेशायनमः [illegible] नयोग्रहाणां
तद्दृग्गतां द्युखविभ [illegible] तोमिद्युचरां
१ सुगमं सर्वद [illegible] रामया प्रतिपद्यक
थनैर्भुवनदी [illegible] २ तत्रतावद्धेघ्यार
भोविभ [illegible] सकलांतरायनिवार
णायचग्रयह [illegible] मावदति ३ तदाभी
र्नमास्त्युपावत्तत्विद [illegible] तितिभाव [illegible] प्रवतं स्वाभ
भीष्टदेवप्रणातिरूर्वकं [illegible] प्रतिजानीते ४ सूत्र
स्वतंनमस्कृत्यमहः सुवितमोवह [illegible] हम्भावप्रकाशेन
नामग्रन्थं [illegible] १ मनाग्र [illegible] सप्रकाश [illegible] १

प्रकाशेनग्रहाणां स्यादीनां भावस्य फलस्य प्रकाशे
नप्रकटनेन यद्वा ग्रहाणां भावानां राशीनां प्रकाशे
नफलकथनेन ज्ञानं त्रैकालिकं उन्मील्यतेहाद्विगोर
चरः क्रियते किं [illegible] वचनं स वचनस्या हृदभरा
तिजनन [illegible] माहविहितरोंड्या
याचवैरविती [illegible] नेत्सागस्यसहित
मुक्तानि [illegible] गमतं वेदस्पतता
त्यनोमितिकाहिं [illegible] वर्त्तते गत्तद
येतातं [illegible] वेदवता
रुक्तमच्यवनीय [illegible] रान्मीतरविनाहीती

४
मि.धु.

भु०टी० २

चित्रवाशे हृतस्यतमे [illegible] वत्स्य हस्तज्ञान
उत्पद्यते ते नो मुनि [illegible] नाम्युक्तिः सं
मः सात्त्वतमहोतम [illegible] णीयतात्सर्वज्ञादि
भिर्ग्रंथोयं ग्रंथः [illegible] टीकमालनवाभिः ग्र
हाणां पाउच्चनीचा [illegible] मत्र प्रावचः सहैयहे
च्चनीचादिकोठयचा [illegible] २ ग्रहाणां [illegible] नाम
धिपाः स्वामिना (उच्चनीचा ख्याते २ [illegible]
[illegible] ते रश्मिवचः [illegible] पिराख्याकाः यवना [illegible]
न्यथैव १ नाहोरहो च्चनीचादिग्रहस्याशी उच्चनीच
चक्रादिराश्चैव मैत्रो स्वमी [illegible] ६ केतुः राहो [illegible] २

शातयत्रस्यानेकत्रवतिष्ठते ५ स्वरूपं ग्रहचक्रस्य
वैचित्र्यं द्वादशवेश्मसु निर्णीते भीष्टकालस्य यथा
लग्नं विचार्यते ३ ग्रहचक्रस्य वैचित्र्यं द्वादशं गृह
सम्भ्रहस्य स्वरूपं ग्राम्यादि देशः कालः दृष्टिः दीर्घ
ह्रस्वः साविशेष धात्वादि त्राकृतिः वर्णज्ञातिः ना
मभूः पुरुषीः वयः शुभाशुभं त्रयोदश प्रकारं ह
द्वादशवेश्मसु द्वादशभावेषु वैचित्र्यं यत्कार्य यत्र वी
त्यं ७ अभीष्टकालस्य किं यदहर्गत किंयत्त शे
षं तस्य निर्णयः ८ यथा येन प्रकारेण लग्नविचा
यते ९ ग्रहो विनष्टो याति केन्द्राद्भिज योगचतुष्टयं

मु॰ टी॰ लाभादीनांविचारश्चलग्नेशावस्थितेःफलं ४ यात्कुग्रहः
२ विनष्टः १० राजयोगानांचतुष्टयं ११ लाभादीनांल
भ्भुरायनिर्वृत्तिमृत्तनां १२ लग्नेशस्यक्रूरावस्थितेः
फलं १३ गर्भस्यहेतुमैत्तत्यगुर्विण्यायाःप्रश्नाचोपद
अपत्ययुग्मप्रसवोयमासागर्भसंभवाः ५ एतस्य ग
गर्भस्यहेतुमेनव १६ यदायास्मिन्कालेगुर्विण्यायाःप्र
सवः १५ अपत्ययुग्मस्यवालद्वयस्यप्रसवः १६
येमासागामी १७ धृत्ताविवाहित्ताभार्याविषकन्या
ययाभवेत भावीतगोऽहृयादिकाविवाहिहादिवि
चमस्ता ॰ भार्याधृत्तावाविवाहित्तावा १८ या २

पायेनयोगेनविषकन्याकलद्वयनाशानी १९ या
हृद्वयाद्विधोयहोमसाधनं तवः २० विवाहदौहृदिः१
स्त्रादिशद्वेनहीताराः २१ विवादस्यविवारस्य
सकीर्णपदानुवायःनिराविदाहप्रच्छायाःपापि
कस्यगमनागमन ७ विवादस्यशुभार्थिप्रत्यार्थिनो
२२ सकीर्णपदस्यवक्रमागमस्थानस्यनिर्णयः
२३ दीप्तप्रच्छायादीप्तस्यावीनस्यस्थानस्यप्रवासिनः१
निर्णयविचारः २४ पार्थिवस्यप्रवासतलस्यगम
नागमनादाक्रान्तिवृत्ती २५ मृत्युयोगाद्वयं
गच्छायादिस्थानसप्तकक्रियारात्रिकोदोविज्ञानंनो

भु॰ दी॰ ४

म्रतिर्वृघनंत्रयं ८ म्रत्युयोगेरोगिराः २६ दुर्ग
भंगः कोशभंगः चौर्यादि चौर्याद्दुर्गभंगः रविवादः
३ शत्रुहननं ४ ररााः ५ कटकः ६ दीप्तः ९
नेष्टास्यानिस्वप्नाहष्यस्यलक्षक २७ क्रय
राक्रान्तावस्तन्नाम्त्रर्घस्याल्पवहुमूल्यस्यावि
ज्ञानविशिष्ठज्ञान २८ नौः नावागमनादि
म्रतिसर आरोगिरता: घरवांत्रयत्नल्यत्वादि
३॰ लाभादयोदिनेतीनिफलंमासस्यलग्न
पात्त द्रेःकाणादेःफलसर्वदोषज्ञानमहाद्भुतं
८ म्रतीतेदिनेगतेदिनेलाभादयःपुत्रलाभघ ४

नलाभहानिदुःखानि ३१ लग्नपात्तलग्नस्वामिनोमासस्यफलं
३२ द्रेःकाणादेः द्रेःकाणहोरानवांशद्वादशांशत्रिंशांशा
नांफलंसर्वं ३३ दोषज्ञानपित्रदेवयोज्ञानंमद्भुतं ३४ दिन हा
वर्यान्तपादीनांगर्भेस्मिन्किंभविष्यति षट्त्रिंशादस्मिन्
हाराशिशास्त्रेभुवनदीपके १॰ नृपादीनांराज्ञांचान्येषामा
पिदिनचर्यादिनेकृत्यं ३५ अस्मिन्गर्भेकिंभविष्यतिपु
त्रःकन्यावा ३६ अस्मिन्भुवनदीपकेनाम्निशास्त्रेयंषे
षट्त्रिंशात्हाराशिप्रसन्निरोधेःनिकाशानि अथग्रहा
धिपाः मेषवृश्चिकयोर्भौमः वृषतुलाभृत्तोः बुधः
कन्यामिथुनयोःशुक्रःकर्कस्यचन्द्रमाः ११ स्यान्मीन
धनुषोर्जीवःशनिर्मकरकुम्भयोः सिंहस्यचाधिपःसूर्यः

मु० दी० कथितो गणकोत्तमैः ११ गणकोत्तमैः [illegible] अधिपः स्वामि
५ कथितः शेषं स्पष्टं अथ उच्चनीचा २ रवेर्मेषतुले
प्रोक्ते चंद्रस्य वृषवृश्चिकौ भौमस्य मृगकर्कौ च कन्या
मीनौ बुधस्य च १३ जीवस्य कर्कमकरौ मीनकन्ये सि
तस्य च तुलामेषौ च मंदस्य उच्चनीचा बुधैराहृतौ १४
उच्चनीचौ अयमर्थः उच्चराशिः प्रथमा नीचराशिः तौ क्रमेण
ग्रहाणामुदाहृतौ कथितौ अन्यत्स्पष्टं ३ अथ मि
त्रभावमाह रविंदुभौमगुरवो ज्ञशुक्रशनिराहवः स्व
स्मिन् मित्राणि चत्वारः परस्मिन् शत्रवः स्मृताः १५ रवि
दुभौमगुरवः एते चत्वारः एकपक्षीयाः स्वस्मिन् स्वपक्ष ५

विषये मित्राणि स्युः ज्ञशुक्रशनिराहव एते चत्वारोऽपरप
क्षीयाः स्वस्मिन् स्वपक्षविषये मित्राणि स्युः परस्मिन् परप
क्षविषये शत्रवः स्मृताः तत्रायं विशेषः सत्यमते बुधस्
स्य सर्वे मित्रमेव परपक्षेपि साधारणवैरमुक्त्वा परवैर
माह राहुरव्योः परं वैरं गुरुभार्गवयोरपि हिमांशुबुधयो
यो वैरं विवस्वन्मंदयोरपि [illegible] स्तो यं परं तु सत्यमते
गुरुभार्गवयोर्हिमांशुबुधयोः परमं वैरं यवनमते तोपरस्प
रसुहृदौ ३ अथ राहोर्हा [illegible] बुधस्य गृहं स्वोच्चं राहो
स्तद्गृहमुच्यते बुधस्य [illegible] स्तदुच्चं भवतेऽधः १७ ७
बुधस्य स्वोच्चं गृहं कन्या [illegible] गृहं मिथुनं तयोर्व्य

तेद

मु.दी. ६

त्वयेन राहोर्गृहं तुङ्गं च एवं [illegible] गमात्कादि [illegible] कन्याराहुगृहं प्रो
क्तं राहूच्चं मिथुनं स्मृतं राशोच्चनीच [illegible] र्वर्गादिकं शनिव
दस्य च १८ राहोर्वर्गादिक [illegible] नेन वक्ष्यमाणं राहुः
मैत्रीमाह त्रयशनीस्तु हृदो [illegible] याः कुजेन्दुरवयः सदा सू
ज्यवर्गौ गुरुसितौ सिंहिके यस्य कथ्यते १९ सहृदो मि
त्रोभद्रा ग्रसनीयाः ४ज्यवर्गौ विप्रोसमौ सैंहिके यस्य रा
होः फलमाह राहुस्तुङ्गः परं किंचिदुदास्ते मित्रलग्नति
कन्यामिथुनयोः किंचिद्विधत्ते शुभमप्ययं २० राहुर्हि
सः प्रकृत्यैव क्रूरः परंतु मित्रसद्माने मित्रगृहे मकरे कुम्भे
वा उदास्ते उदासीनः स्यात् कन्यामिथुनयोः स्थितो राहुः
किंचित्कार्यान्तरे क्रूरतीव्रो शुभमपि विधत्ते करोति

६

[illegible]तिराहुचारं ४ अथ केतोर्दीनं राहुच्छायास्मृतः के
तुर्यत्र राशौ उदयो भवेत् तस्मात्सप्तमके केतू राहुर्यत्र
नवांशके २१ तस्मादंशो सप्तमे स्यात्केतोरंशो नवांशके त्रि
शांशो भागभावेन पारंपर्यमिदं गुरोः २२ केतुः राहोः छाया
प्रतिबिम्बः स्मृतः राहुर्यत्र राशौ उदयो भवेत् उदयास्तिप्यिप
त्रे लिखितः न तु हष्टिगोचरः तस्माद्राशेः सप्तमके राशौ केतुः
स्यात् यत्र नवांशके राहुस्तस्मात्सप्तमे नवांशके केतो
रंशः स्यात् नवांशावत् इत्युपलक्षणमाहुः स्थिताभ्यां द्रेष्का
णद्वादशांशाभ्यां सप्तमराशौ केतुः [illegible] न्यथः राहुकेत्वोस्त्रिंशां
शानां तुल्यत्वात् होरात्रिंशांशयोर्मध्ये [illegible] एकराशावेव स्थितिर्न

तस्सप्तमराशौ नलकोत्तोसंख्याइतिगृहीतत्वात् त्रिंशांशोपि सप्त
मराशावेवग्राह्यस्तत्राह त्रिंशांशास्तु कभागशाद्वेनग्रहत्वेन
त्वंशाद्वेन नलुत्रंशभागयोरेकार्थवाचकयोः कृतोपिभेदग्रा
हणांमसत्राह इदंभेदग्रहणांगुरोरर्थवत्त्वस्यपारंपर्यपरत्व
रयाज्ञातं इतिकेलवारं ५ अथग्रहत्वक्रस्यस्वरूपंचारं
भार्गवेंदूजलचरौज्ञजीवौग्रामचारिणौ राहुदित्तिजोमंदा
र्कोन्नुवनेऽरण्यचारिणः २३ केंद्रेयद्वेशास्वभावोग्रहः
चिंतादौसएवदेशोग्राह्यः अथकार्यसिद्धेकालमाह प्र
भातेमिंदुज्ञगुरूमध्याह्नेरविभूमिजौ अपराह्णेभार्गवें
दूसंध्यामंदभुजंगमौ २४ कार्यकदाभाविवक्तकदा

नष्टंवेतिप्रश्नेकेंद्रगःस्वंकालंकथयति चिंतितंवस्तुम
नकुत्रास्तीतितदाह तिर्यग्दृशौबुधसितौभौमार्कौव्योम
मदर्शिनौ जीवेंदूसमदृष्टीचशनिराहूअधोदृशौ २५
तिर्यक्कुवामदक्षिणातः व्योम्नि उपरि समदृष्टिः अग्रेएव
च अधोभूमौ कोरोगोरोगिणंपीडयति हंतिवेत्याह
पित्तंप्रभाकरक्ष्माजौ श्लेष्माणंभार्गवशीतगू ज्ञगुरू सम
धातूंश्चपवनौराहुमंदगौ २६ अत्रस्वस्थानेयेनग्रहेण
युतंदृष्टंवातस्तत्तद्रोगपीडावाच्येत्याह मृत्युमरणंगुरु
हेनरोगेनवलिभिस्तत्क्रान्तकोपोद्भवः इतिहरज्ञातके
अथघमसकोहक भोजनमित्याह [illegible]जार्कौकटुकौजीवौ

भु.दी. मधुरस्तत्त्ववरो बुधः क्षाराम्लौ चंद्रभृगुजौ तीक्ष्णौ सर्पार्किनं
८ दनौ २७ भोज्यं हिबुकवेश्मय इति चंडेश्वरोक्तत्वात्
कटुकः क्षारखेलः लवणः कषायः क्षारश्चंद्रोऽम्लः शुक्रः
तीक्ष्णः पिप्पल्यादि चतुर्थ्येऽपरसश्चतुर्थस्य स्थस्य वा
चंद्रे लग्ने सुखे वा पिक्षाराधिकं कुजे कटु सूर्ये तिक्तं सा
तिक्तं स्यात् गुरौ च मधुरं मतं १ चिंतामुष्ट्यादौ धात्वादित्रै
विध्यमाह मंदेंद्वरगभौमाः स्युर्द्धातुः सवित्सभार्गवौ मू
लं जीवशशिसौम्यश्च जीवं प्राहुर्महाधिपः २८ लग्नं ल
ग्नद्रेष्काणं वा येन युक्तं दृष्टं तस्य धात्वादित्रयमुक्तं ल
ग्नेत्र्यंशे गृहे धातोर्मूलस्खेटयुक्ते वा क्षिते धातु चिंता त ८

दा वा ख्या मूलजीवादिकं तथा धातोर्गृहे धातुर्गृहस्य
राशौ मेषकर्कादौ १० ११। ४। १।५। ८। लग्नद्रेष्काणो वा धातुखे
टयुते वीक्षिते धातुः एवं जीवमूले जीवस्य विशेषमाह
द्विपदौ भार्गवगुरू भौमार्कौ च चतुःपदौ पक्षिणौ बु
धशौरी चचंद्राहू सरीसृपौ २९ योनिर्यस्या शाके
बुधः इत्युक्तत्वात् लग्ने ग्रहस्य यस्यांशे बुधः सैव यो
निर्द्विपदादिः सरीसृपो कीटो [illegible] क्रमस्वात्मम
नुष्यजाते वर्णमाह विप्रौ शुक्रगुरू क्षत्रौ कुजार्कौ
शूद्र इंदुजः इंदुर्वैश्यः स्मृतो म्लेच्छौ सैंहिकेयशनैश्च
रौ ३० केंद्रस्य बलिनो ग्रहाद्वर्णो वाच्यः चिंतितव

स्तानश्चाकृतिमाह स्थूलं द्दूस्सितः खंडश्चानुरस्रोकुजो
स्मगुः वर्तुलौसौम्याधिषयोशौदीर्घौश्शनिभुजंगमौ ११
एकदेशहीनः खंडः चतुरस्रो वृत्तः कौ रोणाच्चतुलौ मंड
लाकारौ बलिनो मूर्त्तिगस्य नत्यतेर्वा चतुर्थगस्याकृतिः
रक्तादिवर्णमाह रक्तः(ध)वर्णः कुजः प्रोक्तो धिषणः क
नकद्युति स्रकपिंछसमः सौम्योगोरकांतिरस्योस
गुः १२ मंदासस्यचजुष्यासमद्युतिरजुसगुः
कविरत्यंतधवलः शनिः कृष्णः फणीतथा १३
अभ्रशाश्शाङ्कायते द्रव्यमित्युत्वात् अंशायते वर्णाः धि
षणोगुरुः कराकद्युतिः पीतः श्रकपिंछसमोहरितः

गुः
गौरकांतिः श्वेतमंदारपुष्पमर्कपुष्पमनस्मन्तु चंद्रं फणीरा
हु चिंतागतराज्यादिकमाह अवनीशो दिनमणिस्तप
स्वी रोहिणीप्रियः स्वर्णकारः क्षितिसुतो ब्राह्मणो रो
हिणीभवः १४ वणिग्गुरुः कविर्वैश्यो वृषलः सूर्यनं
दनः सैंहिकेयोन्तिषादः सर्वकार्येषु संस्मृतः १५
रोहिणीप्रियश्चंद्रः कौ नः शुक्रः वृषलोदासः निषा
दोव्याधः वयोजातिश्चलग्नपादितिसमरणांत्रूलग्नपती
नीतिज्ञो यो धातौज्ञातेर्विशेषमाह शुक्रे चंद्रे भवेद्रौप्यं
वुधे स्वर्णमुदाहृतं गुरौ रत्नयुतं हेमसूर्ये मौक्तिक
मुच्यते १६ भौमेत्रपुः शनौ लोहं राहौ वास्थिपति

श्री

मु.दी. कीर्त्तयेत् घातो विनिश्चयं ज्ञात्वा दिशो यत्नदाहृता: ३७
१० त्वष्टुः रेणः राहौ लोहं वास्थि वा लग्नस्य ग्रहाज्ज्ञातुः
नष्टवस्तुनः स्थानज्ञानमाह शुक्रेवेंदौ जलाधारो दे
वतालयमति गुरौ रवौ च नृपस्थानमिष्टिकानिचयो
बुधे ३८ दग्धस्थानं कुजे प्रोक्तं शनौ राहौ तु वा
भूः श्मशानभूमिं हिबुकस्थाने नष्टभूमिं विलोकयेत्
३९ जलाधारो वापी कूपतडागप्रपासत्र रवौ वस्तुः
पदस्थानं गोष्ठं दग्धस्थानं श्मशाने दग्धभूः वाह
भूः स्थाप्य वस्तु चै ग्रह युते दृष्टे वस्तु स्थानं अथ च
श्याादिज्ञानमाह जीवमंगलमार्तंडा नु शनि पुरुषा १०

नु बुधाः सोमसोमजमंदाहि भृगुपुत्रा च योषिताः
४० द्वेः कारो स्त्रीस्करः स्मृतं इति सम वरगान्
द्वेः कारापत्नी धीरपुरुषः स्त्री वा विशेषश्च क्लीब
व पतीबुधसौरी चंद्रसितौ योषितां नराणां प्रोक्ताः
श्यपकमाह एवा जः रवि शुक्रसौम्यः शशि श
कौ च मध्यमौ मंदमार्तंडश्वेज्यफणीनः स्युर्विग
ग्रहाः ४१ वयोजातिश्च लग्नपादितिलग्नपा च यो
वाच्यं नित्यमशुभमशुभकरानाह भौममंदार्क
भोगीन्द्राः प्रकृत्याशुः रवदानरां ग्रगुरुः स्वेनकिर
णाः शुक्राः रवकरात्स्मृताः ४२ अत्र वक्तः केवलः स

मु॰ दी॰ ११ वक्रः सौम्ययुतो वा क्रूरयुतोऽडुःस्वदृक्चेद्दृष्टीशोडुः
स्वदृक्क्रूरः क्रूराः सौम्यः स्वदृगिति विशेषः अतिग्रह
स्वरूपं द्वारं ६ अथ वास्तुवेश्मस्त्रीत्वं द्वारं रूप
लक्षणाभरणानां क्लृप्तादीष्टस्वापूर्वाहः प्रमाणाज्ञा व
तीनां तनुस्थानात्स्त्री निरीक्षयेत् ४३ रूपं देहसौष्ठवं ल
क्षणं तिलकमसकलक्ष्मादि वर्णो ब्राह्मणादिः लोकी
नकूटकः दोषः क्षेत्रपालादिः स्वरूपं स्वकूटं चन्द्रवति
नादि आयुर्जीवनं वयो बाल्यादि प्रमाणं कियत्
जाति वीणागादिः तनुस्थानात्कृत्तैः निरीक्षयेत् ल
लक्षयेत् मणिमुक्ताफलस्वर्णरत्नधातुकर्दवकं क्री ११

याणकादि विज्ञानं धनस्थाने निरीक्षयेत् ४४ मणि
श्चन्द्रकान्तादिः मुक्ताफलं मौक्तिकं स्वर्णं रत्नं पद्म
रागादि धातुस्ताम्रकर्दवकं रूप्यादीनां समूहः क्रय
याणकं हट्टमतवस्तु आदिशब्दात् रक्तवस्त्राम्बुधा
न्यं ग्राह्य भगिनीभ्रातृस्तत्स्थाने दशकर्मकृत्तामवि
करोति वीक्षणां विधानस्य स्यात् उष्णिकवेश्मनि ४५
दाशान्तां कर्मकृत्तानां नापितरजकशिल्पिवर्द्धकि
चर्मकाराणां अपिशब्दात् निषिद्धम्लेच्छभटोग्राही
उष्णिकवेश्म निर्वृत्तौ यस्थाने वाटिकास्वलकः
क्षेत्रमहौषधनिधीनिहि विज्ञानादि प्रवेशं वपद्धयेत्वा

तालतोवधः ४६ वाटिकाउद्यानं खलकः खलकोध
न्यानिर्लेपरगास्थानं नत्रं धान्यवरगानस्थानं महो
षधं मृगांकादि निधिम्रनि दिन्नघनं विवरप्रवेश
विलकुंजकंदराप्रवेशाः प्रभृदिशाच्चेन गृहं निगरैः चप्र
वेशः जननी मित्रं सुखं वग्राहं गर्भापत्यविनेयानां
मंत्रसंधानयोरपि विद्याबुद्धिप्रबंधानसुतस्थाना
द्विनिर्णयः ४७ गर्भः स्त्रीजठरगः अपत्यं कन्या
पुत्रश्च विनेयः शिष्यः मंत्रो मंत्रिणां सहलाज्ञः सं
धानं संधिः विद्याध्ययनं बुद्धिर्मतिः प्रबंधकल्पानं
सैरिभीरिपुसंग्रामगावो नक्रूरकर्मणां मातुला

तंकशंकानां रिपुस्थानाद्विनिर्णयः ४८ सैरिभी
महिषी रिपुः शत्रुः संग्रामो युद्धं गौः वृषभः अदंष्ट्रं क्रू
रकर्माग्निर्विषदानादि मातुलो मातृभ्राता आतंकः
कोरोगः शंकाभयं वाणिज्यव्यवहारं च विवादं च स
मपरे गमागमकलत्राणि पष्ठ्ये न्याज्ञः कलत्रतः
४९ वाणिज्यं क्रयविक्रय व्यवहार कालांतरग्रह
णं परे संमसहविवा[illegible]कः गमागमो कलत्रं
स्त्री कलत्रतः सप्तमात् नधन[illegible]रेध्यिवेषम्यदुर्गप्र
वेशसंकटे नस्नेहश्चेरस्योव्याधौ छिद्रे छिद्रं नि रिद्ध
पेत्र ५० नधनंतारिनदीतरणे आधिवेषम्य सम्युत

मु॰दी॰ वैयग्र्ये दुर्गे गाढे शात्रवसंकटे नष्टे दृष्टे सर्पादिनाशतोप
१३ व्याधौ छिद्रे छिद्रान्वेषणे वा वापीकूपतडागानि प्रपा
देवगृहाणि च दीनायात्राम ८ धर्मं धर्मान्निश्चिनुयात्की
र्त्यिते ९२ मठः शिष्यस्थानं धर्मं धर्मकार्यं धर्मात्
नवमात् राज्यं मुद्रां पुरं पुरायस्थानं पितृप्रयोजनं
वृक्षादि व्योमवृत्तान्तं व्योमस्थानाद्विनिर्णयः ९२ रा
ज्यं नृपत्यं मुद्रां मंगलीं एकचिह्नं पुरं नगरं परायहट्टा
निर्मितिः स्थानं स्थितिः पितृप्रयोजनं पितृकार्यं
वृक्षादि वृष्टिककरकादि उत्पातः व्योमवृत्तान्तं प
क्षिगमागमादि व्योमस्थानात् दशमस्थानात् गजा
१३

सस्य
श्वयानवस्त्रादिं कांचनकन्यकः विद्यान्नविद्यौ पर्ययो
लाभं लब्धये लाभलग्नतः ९३ गजादि शस्त्रस्तान् वस्त्र
कन्याविद्यान्नसुधन[illegible]नो लाभः सस्यमत्र लाभल
ग्नतः ११ कादशस्थ[illegible]नात् त्यागभोगविवाहे
हनि शुक्राधिककर्मसु [illegible] व्ययस्थानेषु सर्वेषु विधि
विघ्नव्ययं ध्यायात् ९[illegible] हेविधनव्ययस्थानेषु धा
नदानस्थानेषु सर्वे व्यय[illegible]द्वादशस्थाने व्ययं धनव्या
गं विद्धि जानीहि इति लग्नादि द्वादशभावेषु प्रश्नविची
चारः ७ अथ [illegible] कालनिर्णयद्वारमाह
भौमवारे धिवारे दिशाशिरासाशिशुप्राडुर्मृगा धेनुधार्य

मु॰ही॰ द्वेवाराकपीटयोनिविघुब्धस्यात्कर्कटः चेपुनः पादैः
२४ सप्तभिरन्वितैः प्रथमकं मुक्त्वा द्विनाघे दलेहित्वैकांघ
टिकांपरे वसनत्वं दत्वैव कांचवदेत् ५५ बुधाः लैं॰पं॰१
मृगाद्ये मकरा येषु वै द्वैडु विरायसौवारिधिवारिरा
शिलसशिद्भवारि पंचवृद्धत्वारः शशील्कः शान्
ताधिक ववत्वात्वा शिरोब्धु १४४ सप्तभि ७ रन्वि
न्विते पुनः पादैः मनलम ध्या यामितेभी गंप्राह
तथाककर्कटा घे षद्भेदविरामा पनेवाराकपीट
योनि [redacted] विघुब्धवारापंचकपीटयोर्यः त्रयः विघु
टैकःशतनाधिकपंचविंशेब्धु १३५ सप्तभिरन्वितैः पादैः २४

धनर्भागःस्यात् भागालब्धस्यक्रियामाह प्रथ
मकंभागंमुक्त्वाप्रथमेभागेनकिंचित् त्याज्यं भा
ज्यामितपाद १४४ पर्यंन्तंघटिकायामभावात् अ
र्धघटिदिनस्यसत्वात् द्वितीयाभागोदत्वाघे
दलेदिनस्यपूर्वार्धे एकांहित्वा घटीद्वयेत्रायाते ए
कांघटिकावदेत् त्रयेत्रायाते द्वयंवदेत् एवंचा
न्यस्यादिष्वपि दिनस्यापरे दले एकांघटिका
दत्वा एकचभागमे द्वयंवदेत् घटीद्वयेत्रयं
वदेत् अथप्रथममाह श्रीपंचाशिद्भिरुत्प्रेम्भी
जेवैभीजनालस्थानि पलानि एवंसर्वदेहका

मु॰दी॰ लनिर्णयः इतीष्टकालनिर्णयप्रकारं ८ अथ
१५ यथालग्नविचारमाह इंदुः सर्वत्रवीजाभोल
ग्नंतकुसुमप्रभं फलेनस्यहशोंशस्तुभावःस्वा
दुफलःस्मृतः ५६ सर्वत्रसर्वकार्येषु इंदुर्वी
जवदाभवतीति यदि चेंदुः सोच्चस्वामित्रस्वग्र
हः शुभस्तदाकार्यबीजमप्याप्तिरन्यथानाप्ति
प्तिवीजमपि लग्नंतत्कालिकंकुसुमप्रभंकु
सुमवत् सर्वफलप्रकाशकं वलयुतंलग्नंपुष्पम
प्याप्तिःत्रिंशोलग्नर्नवांशः फलेनसदृशस्तुल्यः व
लयुतेशफलमप्याप्ति वेद्यमीनांशप्रकारस्थाविं

॰आदित्यबुधस्यशुक्रास्त्रके सौरि बु चंद्रमाकुजजीवस्तथाराहोः प्रतकेठयकीर्ति १५
ता॰ पं॰ १॰

चारितानांत्र [illegible] स्वादुफलः
मधुरंफलं तत्रपंचधालग्नविचारमाह उदि
तंचिंतयेद्भावंभाविस्थंचचिंतयेत् कार्यभाव
योगंच नंकार्यभावस्थितग्रहं ५७ एकं उदितंभावंद्वि
तीयंभावि तृतीयं [illegible] चतुर्थंकार्यभाव
नयोगंकार्यकर्तृयोगं [illegible] पंचमंकार्यभावस्थितंग्रहं
तत्राद्यप्रकारत्रयंविवृ[illegible]ति उदितस्यादौभा
वस्याधिपतिंचिंतयेत्प्रयत्नेन तदनु च [illegible]
भिन्नासीद्भावोविचार्यते ५८ आदौपूर्वव
र्तमानप्रसंगे उदितस्य भावस्य लग्नस्य अधिपतिं

५. दी. स्वामिनं चिंतयेत् अथ प्रश्ने [illegible]त्वमाह दीप्तो १ दीनः २ स्व
१६ स्थो ३ मुदितः ४ सुप्तः ५ प्रपीडित ६ श्चैव परि ७ हीनमा
वीर्य न ८ प्रवृद्ध ९ वीर्योपि १० वीर्योऽथ स्वोच्चस्थः किल दीप्तो
दैन्यं तु नरेश नीचभवनस्थः स्वस्थः स्वभवनस्थः स्यान्मि स्य
त्र गृहे त्वाश्रितो मुदितः २ रिपुराशिगतः सुप्तो ग्रहा
भिभूतः प्रपीडितश्चैव रविकिरणाक्रान्त दी
प्ति मुखितः परिहीयमानवीर्यश्च २ स्वनीचमति
क्रान्तः स्वोच्चाभिमुखः प्रवृद्धवीर्यः स्यात् संवाश
कस्थः सौम्यैर्विलोक्यमानोऽधिवीर्यः स्यात्
४ दीप्ते दीप्तिरनुत्तमा नर एते दीने च दैन्यागमः १५

स्वस्थे स्वस्थे मनसि स्थितस्य भवति श्रीकीर्तिसौख्यादि
कं श्रामोदो मुदिते यथेप्सितफलप्राप्तिः प्रसुप्ते विप
त्पीडा धातुकृता प्रपीडितनरे नो मोहं गतेऽर्थक्षयः
५ भवति प्रवृद्धवीर्ये गजरत्नसुवर्णलाभः नष्ट
दधिवीर्ययुक्ते भुक्तित्रयमप्यदाद्यमपि राज्ञः ६ अत्र
नीत प्रश्ने लग्ननाथः वर्तमानराशेः १ वर्षराशौ नवा
वस्थासु यदवस्थस्तत्फलं ददाति भेदन्तु भावे
न भाविप्रश्ने लग्ननाथो वर्तमानराशेर्लग्नमराशौ
यदवस्थस्तत्फलदो भविष्यति एवं प्रकारद्वयमा
ह भावी [illegible] लग्ननाथयोरित्थं

४॰दी॰ त्यौवीक्षणायोगोभावाद्याधस्तात्तौरौ५नाष्टिंत्यौ ५८
१७ अत्रापत्रानंतरंकार्यरूपोरूपलक्षणोनित्तत्वाद्यियौ
भावस्तदधिपतिलग्नताप्ययौःस्वस्वपावेवीक्षणा
योगौभावौदर्शनेऽत्रदर्शनंवापरस्परंमित्रदृष्टिर्वना
वाइतिचिंत्यौ पुनःपंचमप्रकारमाह अथेष्टा
नौलग्नेभावेचाधिष्ठितौचिंत्यौकोस्तुतयोःका
वस्था अत्रलग्नपकार्यपयोर्वीक्षणायोगभागं
विशेषेणाह लग्नपतिर्यदिलग्नेकार्याधिपतिश्च
वीक्ष्यतेकार्यंलग्नाधिपशःकार्यकार्येशःपश्यतिविल
ग्न ६० लग्नेशःकार्येसंविलोकयतिलग्नपंडका २८

र्येशःशीघ्रगुरुदृष्टौसत्यांपरिपूर्णकार्यंतिःपतिः
६१ उभयत्रतनुभावेकार्यभावेचशीघ्रगुरुस्वस
दृष्टौसत्यां पादपादद्वययोगमाह कथयतिक
दयोगंपश्यतिसौम्येनलग्नयेलग्नं लग्नाधिपे
तुपश्यति शुभग्रहेनार्द्धयोगंच ६२ सौम्येपश्य
तिसतिलग्नंलग्नपे नपश्यतिसतिलग्नाधिपेतु
पुलग्नंपश्यतिशुभग्रहेनेपश्यति मुनयोद्वियो
गंकथयति त्रिपादयोगमाह एकःशुभग्रहोयदि
पश्यतिलग्नाधिपेविलोकयति पादोनंयोगमाहुः
स्तदाबुधाःकार्यसंसिद्धौ ६४ विलोकयतिसति द्वि

मु.दी. विद्धं योगमाह लग्नपत्रिदशनिसत्ति षड्भवन्हि होरा
१८ त्र्यायोपचयालग्नं पश्यन्ति यदि तत्स्थानीमाहुर्योगविभा
गोनं ६४ त्रिभागोनं भागगृह्येनात्रत्रिंशांशाविंशमिमी
गोन्नं नसोष्ठ विंशांशामितं किं विद्धमित्यर्थः प्रका
रांतरेणापूर्णयोगमाह क्रूरावीहन्गवर्ज्याश्चयुत्वा
दः सौम्यखेचरा लग्नं लग्नेशादशनिसाति पश्यन्तः
पूर्णायोगकराः ६५ क्रूराग्रहाः लग्नवीक्षणोनवा
र्ज्यारहिताः सौम्यखेचरा श्चयुत्वा लग्नं पश्यन्तः ल
ग्नेशस्यदशनेसति पूर्णायोगकराःस्युः इति लग्ना यथा
विचारद्वारं ८ अथाविनष्टग्रहद्वारं क्रूराक्रान्तः १८

क्रूरयुतः क्रूरदृष्टश्च यो ग्रहविंशतिमितां प्रपन्नश्च सविना
ष्टो बुधैः स्मृतः ६६ तदुक्तं क्रोधिनष्टत्वं विद्धतो
ति क्रूरेणाजीयमानो ग्रहः क्रूरपार्श्वे यथा रविः क्रूरा
क्रांतः स विज्ञेयः क्रूरयुक्तः शुभेऽपि ६७ पूर्णाया श्री
दृश्यते क्रूरदृष्टः सउच्यते प्रविविक्तः प्रविष्टो
वा सूर्यरश्मीविनाशितः ६८ क्रूरेणाजीयमानो
ग्रहः क्रूरपार्श्वे रविरवि जीयमानो वैरीहीनः ८ द्वा
दिशादिकूर्म्यः पूरुषो वैपक्षे माप्याप्यमानिहृतोराशः
अधिरूढो विकृतौलिः पूर्वे विद्धुर्णा कृपिः संमितः
उक्तातिपतीमक्ष्णोनाशंपको ... विविर्विह्नहृः विपुलः

स्निग्धो द्युतिमान् दीर्घरागाहिशादयोपि आयुक्तः
२ छायापि मयूखस्य कोविदुना स्निग्धो समागमे
भवतः तथान्योन्यं प्रीतिर्या परिताबात्मपत्रौ
३ समेक्षके मेरो शाब्दे त्रैवनया शस्वेननदा
तस्य एकपादस्यो द्रष्टायाहृष्टाद्दष्टः क्रूरह
ष्टः इदानीं हि छिद्रं ज्ञातके द्रष्टाषिद्यवनिर
विक्रतत्व चीयदस्थामोर्विकोणामापजीवः चन्द्र
स्तंभामित्रहतः क्षितिनवकेषु पापि मकनः कलत्र
च प्रविविद्धः प्रविष्टनिष्ठस्तासिलाधो प्राव
क्षणोवा छिद्रो दिशाए कष्टाविवक्षोप्यवान् १८

फलनाह लग्नाधिपोविन से स्याद्धिनस्थावयवः पु
न मान्विसूजातिवराभिवशुभाकोनोविपर्यये ६८
विपर्यये च विवदे शुभाकरभमक्त्रामसवंभा
वेलकरोतीति अन्यमपिवानव्याह एवं धना
दिभावेषु विनष्टाधिपकोवदेत् धनभावभ्रा
तृभावसमस्वान प्रत्यधान्तद्धीः ७ धना
दिभावेषु एकादशस्थलग्नाधिपवत्तस्मरिा
नोफलादिभागिनी भवेत् इत्यादिसवं विनष्टं
वदेत् इति विनष्टग्रहफलं ९ अथ युवराजयो
गचतुर्थं यकारमाह अ... लग्नपतिः कार्यं

मु.दी. २. लग्ने कार्याधिपो यदि [illegible]श्रितो यो लग्नपो लग्नं

कार्यं कार्याधिपो भवेत् ७१ लग्नपः कार्य

पश्चापि लग्नं यदि तृतीयकः चतुर्थकार्यगौ

स्यातां यदि लग्नपकार्यपौ ७२ चतुर्षु राजयो

गेषु चंद्रदृग्दर्शनं मिथः कार्यसिद्धिस्तदात्रयो

मिश्रे चेदधिकं शुभं ७३ राजयोगेषु योगकृ

त् लग्नेशकार्येशाभ्यां स्थितेन स्थानेषु चतुर्षु

दृष्टश्चंद्रः पश्यति मिथो दर्शनं लग्नेशकार्य

शयोः परस्परं दृष्टिस्तदा कार्यसिद्धिर्भवेत्.

लग्नपकार्यपौ [illegible] वायो न तदा ग्राधिक मु २.

यं केचिदाहुः मित्रे मित्र[illegible]त पापि स एवार्थः

योगविशेषमाहुः चंद्रदृष्टिं विनान्यस्य शुभस्य

यदि दृक् भवेत् शुभं प्रयोजनं किंचिदन्यदुत

चते तदा ७४ चंद्र[illegible] विना चंद्रदृष्टिरस्य

वृबीजभूतत्वात् [illegible]धा इ[illegible]शुभत्वात् [illegible]वनगराली

यैत्यर्थः अन्यशुभा[illegible]भावाद्[illegible]ष्यव[illegible]धादेः यदि दृक्

तदा शुभप्रयोजनं [illegible] अन्यत् उत्पद्यते अ

भीष्टं तदापि सिद्ध[illegible] वा लिनः वा चंद्रदृष्टिं विना

चंद्रदृष्टेरभावे [illegible] फलदः [illegible] शुभत्वयादि

दृक् तदा किंचित् [illegible] उत्पद्यते अभीष्

मु॰ दी॰
२२

वितं द्यति बीजभूवं [illegible] गृहशोधनमौ क्षितस्य तादृशः
राज्ञ गस्य महाबल [illegible] दर्शनाच्च शुभकार्य
तरोत्पत्तिरिति [illegible] भीरख्याता चत्वारो
पि महाबलाः [illegible] योगेन सामान्येन फलं
स्यात् अत्रैव जन्मनि [illegible] योगेन सामान्येन सं
पूर्णात्विन फलं [illegible] माह अर्धयोगो वि
निर्दिष्टः परस्परं दृशो वि[illegible] वंद्वदृष्टिं विनाद्यै शुभ
वाद फलं बुधैः २६ प[illegible]स्परं दृशमते वंद्वयोगात्
वेद्योदि तदार्द्र फलम[illegible]दिष्टं प्रपंचो युस्सतो बुधैः
२७ [illegible] कालमन्नेशकार्येशयोरित
रेतरदृष्टिं विना[illegible] नन्वविवादृश भावप्रसेतन
योः लग्नेशकार्येशयोर्नि[illegible]यं दृष्ट्याभावात्कदाचिद
पि न संपूर्णकार्यसिद्धि[illegible] दृष्ट्यभावे सत्यावर्गः
तत्यन्त्येकाद[illegible] [illegible] [illegible]यो वादशोऽपिवा [illegible]
हस्तानुपर [illegible] [illegible] [illegible] खेचरः इति
[illegible] [illegible] भावा [illegible] [illegible] योगः
दये एक[illegible] किंचि[illegible] [illegible] [illegible]
तदुक्तं यव[illegible] [illegible] बलि[illegible] [illegible]
यैसाधती [illegible] फल[illegible] [illegible] तथे
वव त्रतीयेवा[illegible] [illegible] कमपदाहरके

मु॰ दी॰
२२

६

स्यतत्त्रयवनमतेलांत्यान्वि[illegible]शोगमाधानस्यतां त
तीयैकांशेपादं दलंव्यो भवत दर्शनाद्वशुभकां त
कोणास्वेपूर्णंपश्यतिसन्नमेभूमीरव्याता ध्रुत्वा मे
एकस्य दृष्टिरेकस्य न सत्यगे नत्रामान्येनू फलं
कार्यं बुधेमनीषिभिस्यः प्रपचः स्फुटः त्यनसं
योगंविनैवकार्यसिद्धिमाह लग्नेशावी योगावि
लग्नकार्येशः कार्यमीलति कार्यसिद्धिर्भवेदि
कार्यमतिपरयदा ७५ सवोध राजयोगवत
च्यवहार ११ अथलाभादीनां विचारमाह ल
ग्नाधिपातिलव्योलाभाधीशोपिदायको भवतिल

ग्नाधिपस्ययोगेलाभादीशेनलाभकरः ७९
भवतिपरंलाभकरस्तदैवयदिभवतिवेद्धदृग्भावंयो
गाः सर्वेविफलाःप्रबद्धस्तेनव्यक्तमेवैतत् ८०
लब्धाग्राहकः दायकोदाता लग्नाधिपश्चारगत्वा
धी॰ लाभादीशौ यदा मिलतितदा लाभा परन्तु यदि सदावे
द्धदृग्भावस्तदैवलाभः वेधदृष्टिंविनायोगाः विफलाः
निःफलाबीजाभावात् एतत्तत्र वक्ति एवमसिद्धमेव
यथाकर्षकस्यबीजं विनाकर्षणाद्युपायानिःफलाः
भवंतीत्यर्थः लाभविचार अन्तरादिशब्दस्याविचा
चारमाह ७ उपायादीशेषितेनवकार्याधीपोनेवकमाधी

मु॰ही
२३

ना
शेननिर्वृत्त्यधीशेन मृत्युपाशिवयोगे लग्नाधीश
स्य वक्तव्ये ८१ तत्स्थाने दशमाल्ल प्रकाय विवृद्धि
श्च कर्म वृद्धिश्च विवुधैस्तत्प्रवत्ति निर्वृत्तिर्मृत्युभा
वः परे प्यव ८२ एवं लाभविचारवत्त प्रकाया धी
शेन नवमाधीशेन कर्माधीशेन च निर्वृत्तिः सु
खं तस्याधीशेन मृत्युपतिनाचचारगत्या प्राप्ता
स्य लग्नाधीशयोर्यं तत्स्थाने [illegible] रात्तः कर्म गे=
धर्म सुख मृत्यु वीक्षणात्तुः एवं प्रवृत्ते चंद्रश्री
नाश्च क्रमेणाश्वराव वृद्धिः कर्मवृद्धिः निर्वृत्ति
वृद्धिः मृत्युः एतद्वत्नाद्य परेव तुल्यभावाः सन्ति

एवं उक्तप्रकारेणाव [illegible] ख्याः लाभार्थयोगविशे
षमाह लग्नस्य चंद्रजे चंद्रः क्रूरो वा यदि पश्यति
धनलाभो भवत्याशु विश्चन प्योपि सिद्धतः ८३
चंद्रजबुधं लग्नस्य चंद्रः क्रूरो वा कश्चित्तत्पश्य
ति चेत्तदा धनलाभः [illegible] भवेत् किंच
पृच्छतः प्रश्नकर्तुरन्यथापि विहाय पिवाच्या इ
ति लाभसादिधं [illegible] लग्नेषु या वास्थिते चैरमाह
लग्नाधीशादिषष्ठः स्वयमेवारि [illegible] त्तदा भवत्या
त्मा मृत्युकृ [illegible] समागो सौ व्ययः [illegible] व्यय कु
रुते ८४ तदा [illegible] कार्यस्य रिपुर्भव

मु॰दी॰ २४ वेत् अस्तौलग्नेषु: भूतिलग्ने सप्तमस्थितेर्वीरं २३ ग
र्भस्यहानिम मितिद्वारमाह दोमध्ये सौम्यस्य गर्भगर्भाधि ग
पोयदि नपश्यत्ति ग्रहः क्रूर स्तत्र मृत्युर्विच्युतिस्तदा
८५ गर्भाधिपः पंचमाधिपः गर्भपंचमभावंतु पश्यं
ति क्रूरः पश्यति तदा विच्युतिः अन्यथागर्भाधिपैवी
क्ष्यमाणो गर्भसौम्य दृष्टोऽस्य गर्भस्य कुलेशा वाच्यं प्रालं॰
इति गर्भहानिद्वारं २४ अथ गुर्विण्याः प्रसवद्वार
माह अक्लिष्टो यदा गर्भाधिपो गर्भं निरीक्षते
तदेव प्रसवो गुर्व्या नान्यदेति विनिश्चयः ८९ अ
विनष्टः क्रमशोऽतास्त्वि अविनष्टस्तु वरा हि तो गर्भाधि

२४

पोगर्भपंचमभावं निरीक्षते पश्यति तदैव तस्मिन्ने
वकाले गुर्व्या गर्भिण्याः प्रसवः स्यात् नान्यदेति
नान्यस्मिन् काले इति निश्चयः इति गुर्वीप्रसवद्वा
रं २५ अथापत्ययुग्मप्रसवद्वारमाह पृच्छालग्
ग्नेव चत्वारि ग्रहयुग्मानि संस्थिचेत् यत्र तत्रैव यु
ग्मस्य प्रसवं प्रवदेतं बुधाः ९० यत्र तत्रैवेति नात्र
स्थानानियमः इति युग्मप्रसवद्वारं २६ अथ
येमासि गर्भ इति द्वारमाह मासज्ञानस्य पृच्छाः
याः गुर्विण्याश्च तदन्तः लग्नाच्च यत्तमे स्थाने
मासानामव्यानित्तावतेः ९१ गुर्विण्यामास

ज्ञानस्यपृष्छतांम्त्रुलदनः शुभः लग्नाद्युत्तमेस्यात्तै
तावतोमासानाख्यान्ति पुत्रेशादितिकेचित्तुवकारात्
लग्नगतांशा स्तडुक्तं लग्नभुक्तांशासंख्यास्युर्गभि
स्यातिनमासकाः शेषामासः सूभस्तांशेः शुभैः
क्रूरैः शुभाशुभं इतिगर्भमासज्ञानद्वारं १७ अथ
धृतावि‌वाहितासद्वारं स्यात्तेचतुर्थेसौम्यैमाप त्व
न्नेलग्नादृत्ता सप्तमेसौम्यतांशावृष्टेष्ठतांसावि
वाहिता १८ क्रूरितेचतुर्थेस्यात्यारदावितानुतं
विनी सप्तमेक्रूरितेगेहे धृतेवहिकुटंविती १८
उभयेशौम्यतांशाप्राप्ताम्रियो धृतावविवाहिते उभ

येक्रूरतांशाप्राप्तेनधृतानविवाहिता १९ नधृतापरि
णीतावायोगेत्रसुखदायिनीका परिणीता धृता
वापिपश्चात्तेसुखदायिके १२ लग्नकूशुक्रधूराश्
चंद्रैःदृष्टयुतांचसौम्यतांशाप्तेय अन्यैर्दृष्टयुतां न्रै
क्रूरितांस्यात् उभयेचतुर्थेसप्तमे अत्रोभयेक्रू
रितेतदैनतः किंतुसुखदायिका अथवातेद्वे
पश्चात्सुखदायिके इतिधृताविवाहिताद्वारं १८
अथपूर्वविषकन्याद्वारं रिपुक्षेत्रास्थितौद्वौतये
दिलग्नेशुभग्रहौ क्रूरश्चैकस्तदाजाताभवेत्स्त्री
विषकन्यका लग्नेक्रूरौरिपुक्षेत्रेखग्रासुग्रहेचौ

मु.दी. शुभंग्रहो एकः क्रूरः तदाजाता कन्याविषकावुल
२६ हयनाशिनी अथविषकन्यापहारं १९ अथभा
वांतरगतग्रहद्वारमाह भावांतरगतः खेटः परभा
वफलं ददाति ९ ह्यौरसमुत्थ घटीयावदसावा
श्रीतफलं विवाहादौ ९४ भावोराशिस्त
स्यान्ते अंत्यनवांशेत्रिंशांशेवागतः आगि
मराशिफलदः विवाहादौ दशाकर्मरीतियात्रा
यांजन्मनि वर्जेत्य घटिंयावेदत्र आसीनफर
लं अधिष्ठितराशेः फलंददाति इति भावांतर
ग्रहद्वारं ९ अथविवाहादिविचारद्वारमाह

अंबरगतंशुभग्रहयुग्मंवापिभवेद्विवाहादौ ल
ग्ने शुभत्रयस्यहयोगेमहतीभवेद्वृद्धिः ९५
अंबरे दशमे विवाह इन्दुपलदारोसर्व अवर्षा
श्रेसि अथविवाहविशेषमाह मूर्त्तौ बुधः खेटो
यामित्रेवादुदाति येनहदुयंतेनानिहंतिवालं अक्रूर
मत्येन निघ्नंति ९६ मूर्त्तौक्रूरःखेटः यामित्र
सप्तमे दृशा दृष्टांददाति येनप्रकारेणोपन उवाले
नहेतुनाकलत्रंस्त्रीनहंतिनमारयति अन्येक्रूर
नीचमित्रारिद्वेष्यगाः निष्ठा नितरां मारयंति त
दुक्तं एकोलग्नगतःखेटो दूनवश्यति तुंगगः

मु॰दी॰ २७

क्रूरोपिनकलत्रातेः क्रूरभाग्नौरिनाशकृत् १ मित्रा
रितीचूनगताः पापाः पत्नीविनाशकाशुभस्य तु
रागेहस्थं पत्नीरक्षति सर्वदा २ इतिविवाहादिद्वारं २१
अथविवादद्वारं क्रूरः खेचरो लग्ने विवादष्टध्ना
स्तजयति विवादिनं सर्वावस्थास्तु परं नीचोस्तो
जयतिनाधिकतः ९७ लग्नेक्रूरोविवादिजयाति
परंतुदीप्तादिसद्भावस्थः नीचोस्तोवाद्विचलारि
तूनजयति विशेषमाह लग्नेद्यूतेचयदाक्रूरः
खेचरोविवादिनोनंतदा कलहनिवृत्तिः कालेन
नजयति बलवान्पूर्ववलात् ९८ लग्नेसप्तमेच

२७

यदाक्रूरस्तदा विवादिनोः कलहनिवृत्तिः किंतुका
लेनसमयेन बलवानभतबलंजयति तथाहि ल
ग्नंप्रश्नकोवादी सप्तमंतुप्रतिवादी तदुक्तंविल
ग्नंप्रश्नकोवादीप्रतिवादीतुसप्तमंतयोर्वीर्यमा
लोक्यवाच्योजयपराजयौ १ लग्नगः क्रूरः पाव
ताकालेनबलवान्भवेत् तथासप्तमगः क्रूरश्च
बलोभवेत् तदावादीप्रतिवादिनंजय अथवा
सप्तमगःक्रूरोयावत्कालेनबलवान्भवेत् तथाल
ग्नगः क्रूरः अबलोभवेत् तदाप्रतिवादीगतबल
वादिनंजयति उभयबलकालपावत्साम्यं बलंचो

मु-दी- तांबराह्नमिच्छिदेरा बलबानिशिकुसवगटहोन्तुनवांर
२८ शकेसौनितः भूमैष्वापिचंद्रसितौसिन्द्रेत्रे
गुरुष्वन्तेत्रोपगाःशेषाः । शाव्यादौजीवबुधौ
सूर्यारोभास्करैःशाश्वांकासितौ उदगयनेशा
शिसूर्यौवक्रेन्योस्निग्धविपुलाश्च २ अह
निसिताकरुरेज्याद्युनिशिज्ञोनक्तमिंदुकुज
सौराः स्वनानादिषुशुभाशुभाःवहुलेतर
पक्षयोःबलिनः ३ मंदारसौम्यवाक्पतिसि
तचंद्राकीयथोत्तरंबलिनः नैसर्गिकबलमेतत्
बलसाम्येतस्मादधिकचिंत्या ४ दशामतत्ती २८

नतवपंचमेचतुर्थ्यांस्तेकलत्रंच पश्यंतिपादवृ
द्ध्यापलानिचैवंप्रयच्छंति ५ अथप्रकारांत
रेणवलंयच्चनोक्तं स्वोच्चमित्रोच्चभागस्थःस्व
वर्गमित्रवर्गाः भयाचोत्तरचारीचस्तहत्सौम्या
वलोकितः १ त्रित्रिकोणलग्नतोलग्नाद्रवीविर्गो
त्तमांशगःशुभाशीलमूर्तारि[illegible]चयदिसौम्यग्रहैः
सह २ सर्वलाभाङ्कवेदेवंबलानांविंशतिप्रदः
यावद्वलयुतःखेटःस्तावद्विकोलिकाःफलं ३ स्व
मित्रनीचगोवक्रीस्वराशिस्थःस्ववर्गगः लग्ना
दष्टमगःपापैःक्रूरयुक्तोपवीक्षितः ४ दक्षि

गास्यांगतश्चेव वालो हन्ता रुपे जितः ॥ मृत्याशिलं
मूसरिफं च यदि पापेन संयुक्तः पश्चा[illegible] य वलं वर्ज्यं
ग्रहोन्यो वलवान्भवेत् हर्षा[illegible]ख्यातानकोक्ताः ॥
गोऽयं गेकुभावे स्तुत्या [illegible] स्याभास्करादिषु ह
र्षस्यानानिचे[illegible]विरहेह[illegible]सर्वरविवरा [illegible] पुंग्र
हाजीव भौमा[illegible]ः सि[illegible]र्क जाः स्त्रियः दिव
सेषु ग्रहा यानां स्त्री रांगा रात्रो[illegible] हर्षिता २ मूर्के
त्सप्तमं यावत्मध्या लग्ने दिने पि च नमरा[illegible]यो
षिता चापि निशि प्रो[illegible]सुराशिषु ३ हर्षस्या
नानि[illegible]लग्न[illegible]पं[illegible]यः हर्षस्यान

वलं ज्ञेय ग्रहाणां हर्षे[illegible]वे ४ पंचवर्गीवलं सम
रसिंहोक्तं विचार्य [illegible]यात्र[illegible]यस्त्वभ
याप्तालि[illegible]वादि प्रतिवादिनोः पद्मो कलह ॥
माह गलग्नं द्यूनं [illegible] परस्परं क्रूर योः सकलह
स्तो विवादिनां वादि यु[illegible]कोभ्य ग्रहरानित्त
दैव ९८९ [illegible]पंचराश्यो
वादिपक्षीयाः [illegible]मादि [illegible]राशयः प्रतिवादि
पक्षीयाः तत्र लग्नं द्यूनं [illegible]लग्न द्यूनस्य क्रूर
यो र्वुधस्या लग्ने क्रूरे चेति [illegible]नोक्ता त
[illegible]नि[illegible]न्यत्र द्वितीयाष्टमे
देस्या

मु.दी. तृतीये नवमे चतुर्थे दशमे पंचमे एकादशे षष्ठे द्वादशे वा
३. क्रूरयोः परस्परं दृष्टयोः सत्यां विवादे तन्मध्ये उभयपक्षी
पयोः परस्परं छुरिकाप्रहारः छुरिकोत्पलप्रहारांश्च
न्यथा त्रिकोणापि उभयसप्तमे दृष्टो उक्तांच या चोभ
यस प्रमुके सोक्त अन्यनद्धर्तनाहृष्टिः कण्टकवि
वाद युद्धे दृष्टिरस्त्रावधे दृष्टा शांतिविवादकारं २२
अथ संवीरोपद्रव्यारमाह व्रतदानपदारोपप्र
तिमास्थापनविधिरुक्ताम् दशमस्थानकार्य
रवि दृष्टिप्रभृतिभिर्बलवत् १० व्रतशीवाद्भ्य
[illegible]

महाचार्यादेर्वा प्रतिमास्थापनं देवालये एषां वि
धिषु कार्येषु गुरूणां च कार्येषु दशमस्थानं बलव
त्. पूर्वोक्तबलयुक्तस्वामिदृष्टयुतं कार्यं तदा तेषां
सिद्धिर्भवेत् केन्द्रविदृष्टिप्रभृतिभिः सूर्यदृष्ट्यादेः
सूर्यदृष्टयुतं वा बलवत्स्वामिनं वा तदुक्तं लग्ने
वा दशमे वापि सूर्ये स्थिते कन्नसंस्थिते तः अन्यत्र यदि
सौम्यस्य योगास्तिर्द्धितदा विप्रोत्त आपदलाभात्कि
मपि न लब्धं तस्य लाभयोगमाह यत्रा प्रमुलाप्तयो
गेन भवति न वस्य भवति प्रभु दृष्टं तत्रा वोक्त
लाभः प्र[illegible] १-१ पदलाभेत्य

मु.दी. पलद्वर्गांश्चासर्वकार्यमित्यर्थः अनंतरं लाभप्रसं
३१ गेनदुक्तं लाभयोगं विना हदृष्टं नवमे नैसूत्रमाहः अ
विंतितो भवेल्लाभः इत्यादिव्याख्यातिरपि स्फुटैव ता
स्यादिष्टमाह रंध्रे लग्नाधिपतिर्भवति चेत्कि का
र्यं तदेव यदि तस्यात शत्रौ तस्य चापि मित्रे चेत्सि तः
न्काले तदा सिद्धिः १.२ रंध्रे अष्टमे भवति चेत्
नाशयति तस्माद्दष्टमस्थानात् नवमे शत्रुत्वे
वैनिवर्तते वावायाति तदा तस्मिन् काले सिद्धिः
वंध्यारिष्टमाह वीर्यत्याद्युग्मो क्रूरैर्लग्नव
उष्ट्रामहविषय इत्यवलैः उष्ट्रानिकोष्टमावस्थ

३१

ग्रं मपि शश्यत वंध्यः १.३ वंध्यः कष्टमावस्तत्वमपि
स्यात्ति वध्यति किंभूतः वंध्यः इत्यवलैः इति किं
क्रूरैर्गहैर्वीर्यत्याद इष्टिन्निर्युक्तयोगेन च प्रसन्नः
प्रश्नलग्ने लग्नात्षड्षष्टाष्ट ३।६।८।१२ विद्धोपि क्रूर
गर्भा खेवितायुग्मं विघ्नः व्ययमाह चादशोशोभतः
खेटो विवाहादि शुभपक्षयः क्रूरो व्ययसद्म यमराजदः
मृत्युभयः कुलनेग्रहः १.४ स्पष्टः इति संकीर्णा
द्वारं २३ अथ चौरद्वारमाह गृहमागतोन
यदृश्यो विं [illegible] कि मृहन इति प्रश्ने लग्ने क्रूरो
यदि तत्कलावत् [illegible] पिवाग [illegible] १.५ अथ सौम्या

मु॰दी॰ मेषौ ग्रहं नायातः केनचिन्मुक्तो रिपुणाहतः इति प्रश्ने यदि
३२ मूर्त्तौ क्रूरो भवेत् तदा न हतो न बद्धः किंतु कुशली गृहमा
याति विशेषमाह सप्तमगोऽष्टमगो वा चेत् क्रूरस्तदा
हतोऽथवा बद्धो वा मूर्त्तौ च सप्तमेऽपि यदा लग्ने ऽष्टमे च
भवेत् १०६ क्रूरश्चेत् तदा सौम्ये क्रूरे वा बद्धश्च हतश्चा
मुच्यतेऽपि पर दीप्तत्वादि हितमिदं व्याख्यानं क्रू
रविषयमिह १०७ युग्मे चेत् क्रूरः सप्तमगो
वाऽथवाऽष्टमगस्तदा हतोऽथवा बद्धो वा यदि
क्रूरः सप्तमगः यदाऽष्टमगः सदा हतस्ताडितः
बद्धः शृंखलया इति ज्ञेयं यदि मूर्त्तौ सप्तमेऽपि च ३२

क्रूरः स्यात् अथवा मूर्त्तौ अष्टमेऽपि च क्रूरः भवे
त् तदासौ सौम्यकर्षैः बद्धो हतो वा पश्चात् परं त्र
यत्नेनैव मुच्यते १०८ क्रूरविषयं व्याख्यानं दी
प्तत्वात् विदेशगत ग्रहाणां चलितः पुनरागते हत्वा
यात्रामध्ये विनष्टो दीप्तः तस्मात् अप्राप्य प्राप्तो न्य
मत्यामागमम ... नाद्विर दुःखी मत्तो वदति
इति दीप्तचारः २४ अथ पथिकागमनमा
रमाह चेत् पंचमे दशमे वापि यदि सौम्यग्रहो भवेत्
तदागमनं क्रूरो नष्टे वगमनं भवेत् १०९ अ
मुकस्यागमनं किं भविष्यति गमनं स्यान्न वेति प्रश्ने

भु.दी
३२

वत् पृच्छेद्दशमे सौम्येतं गमनं प्रागेगमनं स्यात् अत्र
प्रश्रोषितागमनमाह छित्ती येकेन्द्रत्रौम्येति यं
दारवेटस्तदागमः आयिंयाख्यहद्दृष्टा ब्रूयादि
दम प्राकितः १८ यदा यस्मिन् द्वेगाकुंद्रुतः के
न्द्र वत् सूयात् खेटः सौम्यः पापो वाहि त्रीपरा फ
२ न्यप्येत्रिमात छति तस्मिन्नेव दरां आगमः
प्रेषित स्यति श्रोषः परं तं आयियाख्य आगं तं ग्रहं
कामं दृष्ट्वा ज्योतिविदग्रा किंतः सत् विकल्पवा
र्जितः सत्र इदं आगमनं ब्रूयात् कपयेत् चं
द्रादगमननमाह छितीयमायियाख्य अयचं द्रः के
३२

द्वाद्विशोषतः पापिकस्यागमं ब्रूते मुक्ता सप्तमे के
गं न्द्रमे ११ विशेषतो ऽन्यग्रहा येष्वां विनादं द्रः
केन्द्रात् छित्ती यंपरस्पर आयियाख्य रागं तं
कामः पापिकस्य प्रोषितस्य आगमं ब्रूते प
रंतु सप्तमकेन्द्रगं च द्रुतं का अत्र सप्तमचंद्रोद्
स्वमनागमं च कपयाति सप्तमममस्य फ
लमाह इंदुः सप्तमगो लग्नात्पापिकव क्रि
यार्गिगं मार्गाधिप श्रुतं श्रुयज्ञस्य सभागम ·व्य=
वास्थितः १११ हर्वा अस्ति यो यं मार्गाधिप
प्रासत्तमार्ग ... पंचमनवांशा

(c) Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

त्परभागेपरस्मिन्नेवांशेऽथ [illegible] तन्मेषमेतवमे
वांशोव्यवस्थितः पथिकं मार्गं वक्ति योगा
न्तरमाह चरलग्ने चरांशो वा चन्द्रपृष्ठे केंद्रमास्थि
तः भृतेऽप्रवासितं शीघ्रं समायाति स्ववेश्मनि
११२. चरलग्ने मेषकर्कतुलामकरे लग्ने चन्द्र
पृष्ठे च द्रुमाश्रिराशौ वंस्थे बोधं इति पथिकागमाग
मद्वारं २० अथ मृत्युयोगद्वारमाह स्मरे धने
व्यये क्रूरे लग्ने मृत्यौ रिपौ शशी सद्यो मृत्युक
रे योगः क्रूरो वा चंद्र पापयुगः ११३ स्मरे क्रूरे
लग्नेऽशशी इत्येको योगः धने क्रूरे मृत्यौ शशीति

द्वितीय व्यये क्रूरा पा रिपौ शशीति तृतीयः चंद्रपापयु
गः क्रूराः इति चतुर्थः एषु युतसो योगो मृत्युकरो
रोगिणा इति वदन्पाशराशौ [illegible] योगान्तरमाह लग्ने र
विः स्मरे चन्द्रमा भवेद्योगो यं भवेत् एतेषु रोगिणां
मृत्युः स्वस्थः सञ्जुस्य वापदः ११४ एतेषु पं
चरुयोगेषु रोगिणां मृत्युः सज्जस्य लाभादि
दुःखकष्टापद्रोहः रवाप्तिरस्तु इति मृत्युद्वा
र २१ अथ दुर्भगद्वार [illegible] यां [illegible]
[illegible] यात्जायते वल्लभो [illegible] वि [illegible] किं
[illegible] नि ११५ [illegible] ति पञ्चा विशेषेण [illegible]

मु.दी. राज्ययोद्विविलग्नगाः पापोग्रागाभिरदाहु दुर्गनिर्गमकालं न
सूचयन्ति ११६ कलंसर्वक्रियास्ववशेषं सुबोधं चो
३५ गान्तरमाह सप्तमे यदि राहुः स्याद्दुर्गनिर्गमोति भज्यते
मूर्तौ क्रूरग्रहो ग्रु ष्विमूरे क्रूरदृष्टिर्न शोभना ११७
ग्रस्ताम्भिनु दुर्गभङ्गप्रश्ने वा यो दुर्गभङ्गयायोर्योगे ननु सम
त्वाद्दुर्गभङ्ग एवं वाच्यं स्फुटीकुर्वन्नाह एवं चौ
र्याय यामीति मूर्तौ क्रूरः शुभावहः दृष्टिः वाहिर्वापि शुभा
न क्रूरस्य कदाचन ११८ एवं दुर्गभङ्गप्रश्नवत् चौ
र्याये चौरकर्म गोयामीति प्रश्ने मूर्तौ क्रूरः शुभा
वहः न क्रूरदृष्टिः कदाचन शुभावहा दुर्गभङ्गचौ ३५

र्ययोः समं अपरमप्याह विवादे शत्रुहनने रणो
त्कटके तथा क्रूरे मूर्तौ जयो ज्ञेयो क्रूरदृष्ट्या प
राजयः ११९ विवादे वि यथाहममुकं पण्डितं जे
ष्यामीति शत्रुहनने अमुकं शत्रुं हनिष्यामीति
रणे संग्रामे शत्रुं योधं जेष्यामीति उत्कटे
त्र पूर्ण्येष्वहं प्रत्यर्थिनं जेष्यामीति प्रश्ने च लग्ने
मूर्तौ क्रूरे जयः क्रूरदृष्ट्या पराजयः उत्पन्नवाद
वोत्तरं भङ्क्ता प्रश्नकेन माह क्रूरतिसप्तमयोः क्रूर
भावे वगन्त्पाति व्यये षष्ठे चैष्टिं जीवे वा तदा दु
र्गं न भज्यते १२० शुभमावेशुक्रो चन्द्रो लग्नपातीः६

मु.दी. ।२०२ तदानदुर्गभंगः इतिदुर्गभंगद्वारं २७ अ
३६ थचौर्यद्वारमाह अपरे सार्धचौर्यादियोगेष्वेव
विनाग्रहं मूर्त्तौ सर्वत्र वक्तव्यं चौर्यप्रश्ने शुभग्र
हे २२१ मूर्तौ सति न चौर्यं स्यान्न फलं केवलं
भवेत् शरीरे तु कष्टं स्यात् शुभयोगप्रभावतः
२२२ चौर्यादियोगेषु चौर्यं स्यादित्येषामेतेषु
बहुमत्रपरेषु दुर्गभंगो १ विवादे २ शत्रुहनने ३
रणे ४ संकटे ५ रोगे ६ मूर्तौ ग्रहे शुभग्रहावे
तासर्वत्र एवं रे मूर्तौ सुपः इति वक्तव्यं चौर्यप्रश्ने तु
एकस्मिन् मूर्तौ शुभे सति केवलं चौर्यं सफलं न

स्यान्न किंतु सामुख्ये चौरस्य शुभयोगप्रभावा
तः शुभग्रहयोगप्राप्तेः प्राणेभ्यः कुशलं भवेत्
उक्तमेवार्थं द्रढयन्नाह रणचौर्यादिहन
नधातुवादादिकर्मसु क्रूरकुरसमायोगान्
शुभैरेवाविचार्यते २३ मूर्तौ क्रूरग्रहः श्रेया
न् श्रेयसी क्रूरदृग्राही शुभान्शान्वितो मूर्तौ
शुभदृष्टिसमन्विता २४ चौर्यादौ चौर्यं
दुर्गभंगादौ पुः धातुवादेष कृष्टवा श्रेयसी
स्यः । विषयतः इति विचारे द्वितीय श्लोकेनाः
इति चौर्यद्वारं २८ अथ यात्राद्वारमाह

मू॰दी॰ केनालग्नपतिर्ज्ञेयो विक्रीता स्मिः स्फुटः २६ ज्ञा
३७ स्यहमिदं वस्तु मालिप्र से स्मा मे दशि २५ विल
ग्नाधिपो विलग्नचेन्न २६ स्ते तस्या राशौ कं तस्मात्
का क्रयाणाल्लाभः प्रभूर्भवति तानोश्चितं २८ वि
क्रीयाणस्य मुकं वस्तु स्मिचेवं विधे सति म्रा
यस्थाने बलवति विक्रेतव्यः क्रयाणकः २७
अथ दशोदशो प्रथम बलशालि ववलवन् ग्र
हस्ते येग्ग्रोहं तस्माद्वस्तुनः लाभः तस्मात् क्रयाणा
त्वात् विक्रीतात् लाभः इति एवं वत् त्वत्ती यत्न
कपठनीयं अथ समर्घ महर्घ ज्ञानमाह सम
र्घ ३७

र्घं वा महर्घं वा वस्तु मेकस्य याम्रकं पृच्छायां येन
खेटेन शुभत्व प्रतिपाद्यते २८ खेटोसौ यावती
मासान स्य लग्नस्य सौम्य तां विधत्ते तावतो मास
यान् समर्घं भवते बुधाः २८ अथ्यासा शुभ
पि॑ चिन्त्या कियद्भिः वासरैः तं सौम्यभावं विलग्न
स्य विधास्यति विनिश्चितं ३० लानु व्यादिम
वसैर्मासैर्मासे स्तावद्भिर्वहि समर्घता वस्तु
नो हि प्रतिपाद्यते वरैः ३१ समर्घ स्वल्प
मूल्यं तस्य महर्घं बहु मूल्य ... ३२ अथ कं वस्तु
मू ... ज्जीर कं धात्वा कं ... य समर्घं तावता

मु.दी.
३८

ष्ययामित्रतीयश्लोके [illegible] पिकथ्यायिष्ये यु
नखेटेनलग्नस्यशुभत्वं प्रतिपाद्यते क्रियते अथो
खेट यावतः मासान् यावन्मासपर्यन्तं सौम्यतां वि
धत्ते तावतो मासान् बुधास्तनत्र एव वस्तुमहर्घत्वं ब्रुवन्
ते महर्घतामूह अथ यत् खेटेनलग्नस्याशु
भत्वं प्रतिपाद्यते अथो [illegible] मो गृहः चिन्त्यः तत्र पि
चिन्त्यः क्रूरो खेटः क्रियाद्वि वासिरेषां [illegible] त्रिभिः वि
लग्नस्य सौम्यभावं विधास्यति क्रूरस्थाने [illegible] क्रूरः
क्रूरत्वं भवति सौम्यः सौम्यतां विधास्यतीत्यर्थः
भावाभिवेसः मासमानव्याः विचक्षणैः तावन्मितं
र्हि:

किं

सेव्यतैः ग्रहस्य वस्तुतः समर्घता हितिनिश्चयेन प्रति
पाद्याः कथनीयाः इति नियतस्वामिनः संशयदैः अर्घ
कार्यन्तहीति निश्चितस्वामिनो वस्तुनः समर्घता
महर्घता स्वामितएव वाच्या स्वामिनोक्ताः
तैलौधान्यमस्यांस्तुयैस्ती [illegible] भौमः गुरो विदः
लापनुधः स्वामी सर्वसस्याधिपो भृगुः १ य
वशाकंगुशालीनांमाः भूमितो प्रश्नगुरुः तिल गो
कोद्रवकुरत्नानां श्यामांदिनां [illegible] प्रानिः २ शु
भत्वप्रतिपादकग्रहस्य वस्तुनः समर्घता अशु
भत्वप्रतिपादकग्रहस्य वस्तुनो महर्घतावाच्या

 येनैतत्तंस्फुटमाह स्वाधिपेन तद्विलग्ने यत्लग्नतेस्वा

 मिविवर्जिते वलहीनत्वं मिष्ठं तु यो ऊः स्वामि

वलावलं ३२ यदिलग्नेरवामीन तदाप्याधि

ष्ठातु विलग्नस्य स्यवलांहीय आधिष्ठात्तारिव

लहीने स्वामिनो वलावलं प्राऊः स्थितत्तमाह

क्रयाराकालाष्टष्टायासौम्याद्वैयामहात्म्य

भिःसमर्पसवलेलग्नं महर्षमवलेप्रनः ३३

सौम्यहालमाह सौम्यदृष्टं स्वामिदृष्टं सौ

म्यकेंद्रयुतंशुभं सुवलेंघुवलेलायुत्तमवलंत्व

त्यव्याऊनः ३४ सौम्यदृष्टंसाम्यैवधयऊक्

शुक्रदृष्टांचवृद्धे दृष्टं स्वामिनाक्रूरे सौम्येनवादृष्टं ए

नत्वद्वेशालग्नेक्रन्यतत्स्यानवाशुभसवलंयुवते

युधाः श्रत्रपापापदृष्टं सूर्यभौमशनिभिःदृष्टं

लग्नेशमाहसंकेदृष्टं क्रूरयुतं मवलं प्राऊः इतिक्र

याराकधारं २८ मृष्यनेकादिकारमाह स्व

स्थर्क्षस्थाकेनौशुफलेनसदृशां त्र्यंत्रियंतेयोन

योगननेनवद्वीविमुच्यते ३५ लेमेरानोःसमा

यातिस्वस्युयागेसमागतेः स्वमध्यीचाधिक्रि

यन्तेवद्धश्रीग्रविमुच्यते स्वस्वयुःरोगिरा:

धरार्कवधर्मादः नौः मते फलेतमस्व

भु.दी. राज्योद्गागमनरूपेराज्यं [illegible]लं तुल्यत्वाम
४० माह जेन योगेन खाद्धिप्राप्तिस्तमेव सूत्रेरोगिमर
रणपृष्टौ रोगीम्रियते तेन योगेनव
द्धो विमुच्यते तेनैव योगेनतो: देमरणसमाया
ति सप्तमयीरोगीम्रियतेनैव द्धो विमुच्यते अत्र
पत्तौ विषयेविशेषमाह ५ देमयानवहित्रस्य
९३ बुज्जांप्लवनंजले पण्यव्यवहारलाभालाभावि
ष्टमवलुपयं १७ वहित्रेयपोतस्यवनमेया
नं १ बुडनं २ जलेप्लवनं वस्तुनश्या हि भावः १
३ पण्यव्यवहारौ क्रीतिवस्तुनि लाभिः लाभः ४०

४ आगमनलाभयोरुत्तरमाह देसागमन
पृच्छायांअस्तु योगोसिद्धिशेत दा देसागमना
निर्मो पण्यलाभो व्यवहारो भवेत् १८ रो
गिप्रश्ने अस्तु योगाद्भूतदानी: देपरागम्याति
पण्यव्यवहारो विक्रीतैव स्तुनि लाभश्च भवेत्
अथ बुडनेत्यानमाह नेदानेलग्नपोलग्नरु
स्त्वपाने दतत्सति यान पात्रस्य वस्तुव्यंति
ष्ठितेबुडनंनवा १९ अथ ज्ञानमाह ल
ग्ने अष्टरात्रिष्टम स्थानाधिपेवाधिदाभवेत्
सप्तमेकष्टायंत्यंतं जलेवापिनिकंतदा ४०

मु॰टी॰
४२

द्वयोर्मध्ये एकएवसमर्थो[illegible]नौकायात्रीतं कल
वापितिकं नदातजलंजलमध्येकथयंति ॥ अ
थलाभस्योत्तरमाह नीचोवाशत्रुमित्तो चास्त
स्तुपतिर्नवमभागादि[illegible]दृष्टे नीचोवाभवतिय
दाव्यवहितलाभोभवतितदा ४१ यस्तुपति
नीचोवास्तमितोवाशत्रुगृहगोवाअत्रवस्या
त्र्ययष्ठोनवमगः अत्रचवातीचोनीचभावः कस्मि
न्नवमस्थस्तदाव्यवहितोलाभः प्रसिद्धयस्ये
कफलत्वादेकप्रश्नः इतिनौकादिद्वारं ३॥ अ
थातीतादिनलाभादिद्वारमाह शुक्रेवाचेद्रमा ४१

वापिनेत्रतेयदिपंचमंतदाष्टत्रस्यषष्ठयायांच
त्रौनास्तीतिकथ्यते ४२ यस्यषष्ठोस्तिनव
तिप्रश्ने एतान्मिन्नयोगेसातिनास्तीति ३ इत्य
तीतदिनवृत्तमेव ॥ अथलाभादिमाह लग्नेय
दाविचारोभवतिनवांशकगतैर्ग्रहैस्तत्रवीजगु
रूपदेशोलग्नेनवांशेनप्रायुक्तः ४३ इत्यतीत
दिने तत्रप्रश्नलग्नेप्रश्नकाललग्नेनवांशकगतैर्ग्र
हैः विचारः तत्रगुरूपदेशोवीकारसान्यत्रप्या
गुरूपदेशाविनानवांस[illegible]हिभुग्यमाने
लग्नेनवांशाद्यमुक्तः गुरूपदेशोपप्रायाअन्यत्रस्या

मु॰ दी॰ द्वेषोऽतिवारितः वृत्तक[illegible]प्रकारमाह यस्त
४२ न्नदिनात्प्रागतान् खचरान् [illegible]न्यस्य तद्दिनवि
लग्नेऽत्र पुष्प[illegible]त्यार्थपुत्रमुख्यके वीक्ष्यमाणे कोन्नदिन
यत् ४४ तद्दिनविलग्ने प्रश्नादिने तात्कालिके
लग्ने यस्तन्नादिनात् सकृद्गतान् यत्तद्दिने
पूर्वदिने भस्मकगतान् यन्त्रहाः पश्च प्रोक्तास्थि
तान्विलिखेत् तान् खचरान् प्रश्नलग्ने विन्यस्य
लिखित्वा तत्त्वादिभावेषु यो भावः स्वामिसौ
म्यदृष्टयुतस्तस्य स्फुरणं वाच्यं यो भावः स्वस्वामि
ना न दृष्टः क्रूरदृष्टो युतो वा प्रश्ने नीचगः तस्य ४२

क्लेशो वाच्यः तदुक्तं यो यो भावः स्वामिदृष्टो युतो
वा सौम्यैर्वा स्यात् तस्य तस्यापि वृद्धिः पापैरेवं तस्य
भावस्य हानिर्निर्देष्टव्या पृच्छतां जन्मतो वा एवं
विचार्य गगराके रनिक्रोतादि तन्नक्षत्रं वाच्यं इति मू
नीनादिविचारं ३१ अथ लग्नपात्मफलविचार
माह लग्नपतिर्यदा प्रोक्तृष्टाकाले तमप्रश्नकालि
कलग्नाधिपाश्लग्नात् पता पयोऽग्यातिति सि
द्धं ४५ यदस्यात्तत्र भुक्ति सुदर्शनानि धनादि
भावेषु यावल्लग्नाधिपतेः पाककालः तत्कालश्च
४६ [illegible]चाया सौमानव यावि सूर्यो भवतीति भावः

मु.दी. मास फलं संपूर्णं ज्ञात्वा लग्नाधिपात्तदिदं ४०
४३ लग्नपातु प्रश्नस्वामी यश्चापो यास्मिंल्लोप्रोम
वेत् ते मूलोकव केष्यमूलोवद्यास्तदाह लग्ना
धिपाश्चैव ग्ना प्राप्याः यौवा पौतत्यायेत्र प्रेक्ष
मात त्यादिभ्भा वृथु द्वके घृष्टेः पुत्रिः मयोगः
सुहृत्वततस्या भिना सहमैत्री स्यात्तु ता पाया
वरस्य सु हृत्वामि हि तत्स्यान्न स्याप्र पृष्ठभावे
शु.सुंदरता पत्न्याः सहमित्रः म पत्न्यते नी
उत्ते त्रिति कोण गृहे स्थाने मित्र इष्ट स्थ ह्द हे
स्वयं प्राप्योः सुहृत्वो विफल प्रेष्ठ मतान्यया
४३
नेषु तनु धनादि भावेषु सुंदरता स्यात् अत्रयं मर्थः
लग्ने यदि इष्यु त्रि सुहृत्वेत तदा तनोः संदरता व
दि धने इष्ट देन दा धने सुंदरता तुदंक्र लग्न
प्राक पुत्रीमि वेषु भह ष्टौ तनु स्थितो तदा देह
हे सुखवाच्य धने चेत् तल्लब्धयः सहजेभाव
संयोग तत्प्रतो होहस्त्वं भवत् सुतेसुताश्वि
र्यो गो वा प्रात्रो प्र पुत्रि वृद्धिकृत् पूने पत्नीकृतं
मात्र्य मतो मत्सुर कालिता धर्मे धर्मफलप्राप
ति: कर्म प्राप्ति कर्मणि लाभे लाभेः समाजो
पि व्यये हानिरचिंतिताः कियत्कालं सुंदरता तक

ह यावत्लग्नाधिपेनांशं पाककालः लग्नपः या
वत्कालं तस्मिन्नंशे तिष्ठेत् तावत्कालं संददत् मासो
लग्नाधिपांशाः तदग्नि मासा इत्यर्थः लग्नांशप्रा
प्तिमासा तावद्यो दृग्भुक्तिः स्फुटत्वं यत्नाद्यापि संद
रत्ता एवं तस्मादग्निमासाः यावन्तो भावाः पूर्णा
भवन्ति लग्नाधिपात् तावन्मासफलं संपूर्णं ज्ञातं ।
इति मासफलद्वारं ४२ अथ द्रेष्काणाद् द्वादशमा
ह द्रेष्काणे यत्र लग्नं स्यात् द्वाविंशतितमो नृतः
द्रेष्काणो यदि लग्ने प्राः पृच्छायां तन्मृत्युं ध्रुवं ४८
यत्र यस्मिन् द्रेष्काणे प्रथमे वा द्वितीये वा तृतीये

वा यत्तमे लग्नं स्यात् तत्र तस्माद्द्रेष्काणाद् द्वा
रभ्य प्रतिराशि त्रिकगणना तथा अष्टमभावस्य
तत्तमो द्रेष्काणो द्वाविंशतितमो भवति तस्मि
न्द्रेष्काणे यदि लग्ने प्राप्ते तदा प्रष्टुः ध्रुवं मृत्युः
कार्यविशेषमाह लग्नपोऽष्टमपश्चापि लग्ने
स्यातां शुभौ यदि स्थितौ द्रेष्काणे एकस्मिन् त
दा सिद्धिर्निरामया ४९ विपर्ययमाह लग्नेश
पोऽष्टमपश्चापि स्यातां [illegible] तामशुभौ यदि स्थि
तौ द्रेष्काणे एकस्मिन् तदा मृत्युः संशये ५०
प्रथमश्लोके द्वाविंशतितमोऽर्थः कथितः अत्र तद्द्रेः

भु.दी. कारणद्वयं गृहीतं एकस्मिन कस्मिंश्चित्स्थानं
४५ कार्यान्तरमाह लग्ने ... मपक्षाधिलाभेस्था
नाष्टमौ यदि स्थितौ टि: कारण एकस्मिन् प्रश्न
लग्ने तदा फलं ५२ सुबोध: सर्व टि: कारण
योमाह एवं चादशाभावेषु टि: कारणैरेव केव
लै: बुधोविनिश्चयवृथा भावेष्वन्येषु सर्वशः
५२ एवं उक्त प्रकारेण केवलै: टि: कारणै: एव बुध:
विनिश्चयं तत्फलावसिद्धं ब्रूयात् टि: कारणमन्यत्
दिशब्दमाह प्रश्नकाले सौम्यवर्गो लग्ने यद्यधि
कोभवेत् शुभं फलमारब्धे यग्रहा पदानां विनात ४५

ना ५३ गृहहोरा टि: कारणान्तरं प्राधान्यदशांका:
त्रिंशांशा श्चेति षड्वर्ग: सौम्यग्रह य: शुभवर्ग
करणालघुजातके होरेविषये कैश्चित् समराशौ
चंद्रस्तीक्ष्णांश: स्वगृहाच्चदशभागा टि: कारणं
पूर्वपक्षेन वर्णानां १ ओं जयमजीवज्ञासिता: पं
चेंद्रियवसुमुनीन्द्रियांशाना विषमक्षेषु सम
क्षेषु क्रमराशि त्रिंशांशका: ... ल्या: २ ओं अश्व क
न्येन्दु कर्क ... कुज ... सौरियमगुरव मेषाद
नवांशकानाम जमक ... कुलीराद्या: १ क
स्यचित ... हरिदन्त ... केवर्गे हिते गृ

भु॰दी॰ ४६ ह्रखेः होराथस्वेन्दुः कारणो गुरोः नवांशाः चन्द्रस्या
द्वादशांशाः शनेः त्रिंशांशा गुरोः षड्वर्गे भृगुत्रयं
सौम्यवर्गः अथ क्रूरवर्गः अधिकः कोपिता स्ति
तेन शुभफलं विपर्ययमाह अस्तकाले क्रूर
वर्गो लग्नेयद्यधिको भवेत् अशुभं फलमाख्ये
यं ग्रहाः पश्चाविताः नदा ५४ सबोधं इतिद्रेः
कारणाधारं ३३ अथ पूर्वदोषधारमाह मृत्योश्छि
द्रे द्वादशे वेश्यापये कर्म रिपुस्ततः अथवा भूत
गतश्च द्वितीयस्थाः शोषखेचराः ५५ विविध
निदर्शमेतिषंती निशेषखेचराः बुधादयः ४६

फलमाह तेषामपि पाकाश देवी शाकिनी त्यट
वी देवता देवदोषं तद्देव्यामाह व्यजरामिहिरा
दयः ५६ मिहिरादयः सूर्यादयः तान्दोषान्
ब्रूवते इति शेषः हरवस्थीः तेषामपि पल्लवेत्रपालं
चन्द्रः आकदेवी योगिनी भौमः शाकिनी वाला
घातनी बुधोऽटवीदेवता वनदेवी गुरुर्देवदो
षदृष्टादेः दोषः शुक्रो देवी शनिरात्मानमञ्च
शास्त्रादिकं राहुर्व्यन्तरपिशाचं भूतप्रेतादिकं म
न्त्रपाठान्तरं व्ययेस्ते शोषक्षेत्र राहुस्वरे सर्वपाठ
न्तदेवस्वरमन्त्रमाश्रितः शौचं त्रिविक्रमेरा यथेवानं

मु.दी. तथैवमयापिलिखितं तदुक्तं साद्धिदिवसो
४७ न्यगारार्कौरं ध्रुके हृष्टा शीरसे रविःहेत्रखग्राम
कित्योरन्तः प्रेतामराः पिता १ इति दिवचारं
१४ अथदिनचर्याचारं यदि दुर्दिनचर्यायां
शुभस्यादुदयास्तयोः श्रेष्ठमस्तदासगंतव्यः स
कालोपि हि वासरः ५७ दिनचर्यायां विचार्य
मारागायां यदि उदयास्तयोर्मध्ये इंदुः शुभः
लग्नस्याष्टमस्वामिनाष्टमस्याष्टस्वामिनता वा
दृष्टः पापयोगरहितः शुभदृष्टो लग्नादुपच
यस्थः शुभ उच्यते अयुक्तलक्षणाष्टम दुःस्यात्
४७

तदसकलोपि वासरः श्रेयानुगंतव्यः चंद्र
स्य शुभलक्षणं चेह अथ रोक्तं स्थिरदृश्या तां पापयोः
स्वामिनेक्षितेचेद्धि ४ः शुभः ७ ष्टः पापविहीन
श्च सप्तर्यादिपापिनिमास्थितः १ लग्नादुपचयेस
स्थः शुभ दृष्टः शुभः शशी तन्नाधिक्यप्रभावात्
तं नवांशकगतः शशी तत्फलाधिकं शुभः कः
शत्रोर्मित्रात्तदुक्तवत् १ अमलग्नतनवांशो चेद्द्रव्या
दीवा शुभसंयुते शुभदृष्टे शुभे चंद्रे देहपुष्टिं विनि
दिशेत् १ द्वितीयं धनं प्रो[illegible] धनधान्यरत्नादि
दिक प्रियाप्रियभोजनं [illegible] तृतीयमाभनं वचः

मु.दी.
४८

२ लग्नेशो भोजनं भव्यं ७ त्रांशो ७ त्रजनं सदुःखं
रोगवैरिकरः षष्ठे स्यूते रोगदुःखवदा शशिनि अस्
स्माद्धष्टमे रोगो गासरणं वा धैवघ्नं धर्मे शीतांशौ
संपत्तिः कर्मसिद्धिः पदांशके ममस्मा द्वादशकत्र
मे सौम्ययुक्ते दिनेमहान् व्ययांशो नृतिधाना
भि:सप्तमेशुभनेव्ययः एवं विपर्ययेसर्वं न तत्का
ति वारः शशी योगाविशेष माह राहोर्वाप्युक्त
येकूरे परिस्मिन्नपि खेचरे अष्टमे स्वगृहे वै
वर्हितु चंद्रेसितावुधः ५८ दिनं वदे दिनचर्या
पविद्धखेग हैककेगो ष्टमे सति राहोकुजवावरसिष्म

४८

क्रूरे खेचरे वास्प ष्टमे ष्टमगे च सति वकारादशा
पो वा भ्रासितावघः तदुक्तं स्यंदे नेसनाशा पोल
ग्नात्क्रूरपापः खेचरो ष्टमे कुजेन राहुणा वापि
युक्ते च श्रीकोपित्त रोगः अष्टम्या शा घटीम ध्यमृ
त्युः शस्त्रात्कुनिश्चितं इतिदिनचर्या द्वारं ३५
गर्भोस्मि वा किं भविष्यतीति द्वारं यदीन्दुर्भौमस्प
क्तौभ्यां गर्भो वि विदितं शुभैः तदासौ जायते ७
रातात्रकार्यो विचारणा ५९ यदि इंदुः भौमस्प
ष्टकाभ्यां इंदुः वीक्ष्यते स्वबाशुभैः प्रकापवु
धगुरुशुक्रैरथ चंद्रे गर्भः पंचमस्थानंतैदृस

मु.दी. ४९ तेन तदा तु चेो जायते ऽत्र किंवा स्याता संदेहे तेन कार्यः प्रकारान्तरमाह पृष्ठे त्यादि पितृमंदिरे पितृगृहे मित्यादिरं मंदिरे पत्युः श्वापितदीयमंदिरं गते गर्भोऽत्र स्त्रीत्यादि रं स्त्वयारभ्य वादि व्यवस्थित तिथिं दत्वा मुनिं च फलं भागं वक्ष्ये मिरेकुके नृते नयाश्चाभ्यास्तु तारवेनस्त्वं धः पितृमंदिरे पृष्ठ त्या गर्भो गर्भि मायाः पितृगृहे मित्यादिरं पितृ गृहगत नामान्तरं पत्युर्मंदिरे पृष्ठ त्या गर्भाः तदीयमंदिरं गते नृत्यमंदिरं गते श्त्रामित्या तरं नामान्तरं ग्राह्यमिति शेषः स्त्वयारभ्य

वादि

क्रमात्तिपदमारभ्य व्यवस्थिततिथिं यदि कुसप हे प्रश्नस्तत्र कुसपंक्तितिथ्योपि ग्राह्या यदि प्र हे प्रश्नस्तत्र कृतिथय एव ग्राह्याः परं व्य वस्थितास्ति ग्यः हारि रुद्रि पुत्तास्ति पयोग्रा ह्या हानो हियाकृश्रो ग्राह्यो त्यर्थः ऋतिं च फलं दत्वा मुनयः स ताः नामान्तरं तिथी मतीनां दत्वा एकत्री कृत्य वाहिभिस्त्रिभिर्भागः एकशेष प्रथमा तर तयः पुत्रदाभ्या कन्या ... तेन सुतत्यर्थः इति पु त्रकन्याद्यारं ३६ यस्तु मे तिथि प्राधीनं शास्त्रभु वनदीपके गदाधरद्विजेनेदं व्याख्यातं स्वरसुता

म० दी यतत् संवत् १९८४ चैत्रप्र० ११ कृष्णेऽत्र तीयाशनि
५० वासरे समाप्तोयं ग्रंथः भक्त्या सर्वजगतां
हि० साधुराम मलाज़मलिता दीक्षादि स्मृतीरघुनाथ
जी भक्तकालयजेहु ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ शुभम् ॥

५०